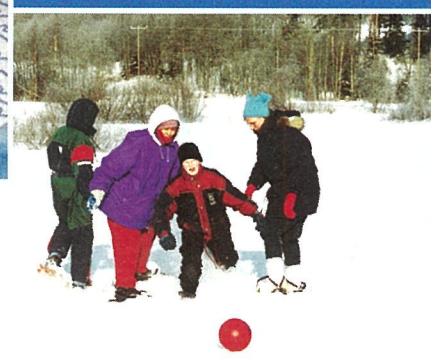

Satakieli

Suomen Kuurosokeat ry:n asiakaslehti, 2000

Joukkokirje

Päikkuva, Mikko Tittanen pikkukuvat, arstokuvia.

Satakieli tarjoaa Sinulle tietoa kuulonäkövammaisuudesta ja Suomen Kuurosokeat ry:n palveluista sekä toiminnasta.

Korkeatasoiset palvelut takaavat tasa-arvon

■ ■ Suomen Kuurosokeat ry:n palvelut lähtevät asiakkaiden ja jäsenten tarpeista. Järjestö tuottaa erityispalveluja vaikeasti kuulonäkövammaisille ja kuurosokeille. Tavoite on vastata asiakkaan tarpeisiin kokonaisvaltaisesti. Asiakkaita on kaikkiaan noin 850 tällä hetkellä. Toimintamme perusajatuksena on tyytyväinen järjestön palvelujen käyttäjä.

Palvelut tuottaa ammattitaitoinen osaava henkilökunta. Mutta yhä enemmän myös kuulonäkövammaiset ja kuurosokeat itse ovat järjestön aktiivisessa toiminnassa mukana tuke-
massa palveluja. Esimerkiksi järjestön omat atk-tukipalvelut ovat saaneet tuekseen kuurosokeita tietokoneohjaajia, jotka pystyvät helpottamaan yhä kasvavaa tietokonetuen tarvetta.

Suomen Kuurosokeat ry:n toiminnan perustana on laatu. Seuraamme laatua tarkasti ja järjestelmällisesti.

Tyytyväinen asiakas on toimintamme edellytys.

ti jatkuvasti. Kehitämme toimintaamme sen palautteen pohjalta, jota palvelujen käyttäjiltä saamme.

Järjestömme on ainut taho Suomessa, jossa on laaja-alainen kuurosokeustyön asiantuntemus käytössä. Vastaavia palveluja ei saa muualta.

Tarve ja kysyntä on suuri, mutta kuulonäkövammaisen on vaikea löytää rahoittajaa palveluille. Tahot, joiden velvollisuus on rahoittaa näitä palveluja, järjestävät ne usein halvimmalla mahdollisella tavalla. Palvelut eivät vastaa kuulonäkövammaisen asiakkaan erityistarpeita ja se johtaa hänen syrjäytymiseensä. Laadukkaat, tarpeisiin vastaavat palvelut aktivoivat kuurosokeita ja kuulonäkövammaisia toimimaan tasa-arvoisina yhteiskunnassa. ■

Seppo Jurvanen
puheenjohtaja

www.kuurosokeat.fi

■ ■ Suomen Kuurosokeat ry:n yksi tärkeimmistä tehtävistä on välittää tietoa kuurosokeudesta ja sen vaikutuksista. Järjestö koulutti tätä tehtävää varten

yhdeksän kuurosokeusasiain tiedottajaa. Heitä voi tilata kouluttamaan ja luennoimaan kuurosokeudesta ja sen aiheuttamista ongelmista kouluihin, opistoihin tai

vaikkapa sosiaali- ja terveysalan henkilökunnan koulutustilaisuuksiin. Heillä on asiantiedon lisäksi oma henkilökohtainen kokemuksensa mukana esityksissään. ■

Kun itse ei pysty näkemään ja kuulemaan, on tultava kuulluksi ja nähdyksi

■ ■ Kaikkein haavoittuvimmille ihmisille on maahamme luotu monimutkainen ja vaikeaselkoinen palvelujärjestelmä, jolla pyritään turvaamaan heidän elämänlaatussa. Rahoituksesta ja palveluista huolehtii organisaatioiden tilkkutäkki: kunnat, sosiaali- ja terveystoimi, KELA, keskussairaalat ja Raha-automaattiyhdistyksen tuella kolmas sektori – järjestöt ja erilaiset säätiöt.

Muutaman vuoden takainen valtionosuus uudistus siirsi vastuun palvelujen tuottamisesta kunnille ja järjestöille. Tulostavasta ja paikallista itsemääräämisoikeutta lisättiin, mutta oikeus määrätä palvelujen tuottamisesta jäi edelleen valtiolle. Kolmannelle sektorille tämä oli tervetullut uudistus, koska me tunnemme oman kohderyhmämme. Me pystymme vastaamaan tämän ryhmän erityistarpeisiin.

Toisaalta uudistus monimutkaisti asioita. Kunnat tulkitsevat eri tavoin, minkälaisia ja minkä tasoisia palveluja heidän pitää tuottaa. Palvelutason huonontamista perustellaan sillä, että kunnan varat eivät riitä laissa säädettyjen palvelujen toteuttamiseen. Näin

tulkkipalveluja vähennetään, apuvälineistä peritään maksuja tai niitä myönnetään entistä harvemmin niitä tarvitseville.

Tässä tilanteessa me, Suomen Kuurosokeat ry, yritämme tiedottaa, vaikuttaa, toimia, – emme ainoastaan palvelujen tuottajana, vaan myös intressien valvojana. Tavoitteemme on saada Kansaneläkelaitoksen päättävät elimet ymmärtämään kuntoutuksen

On kyse siitä, millaisessa yhteiskunnassa haluamme elää.

merkityksen, kunnallistason päättäjät ymmärtämään henkilökohtaisen avun ja tuen tärkeyden ja Raha-automaattiyhdistyksen vakuuttuneeksi toimintamme korvaamattomuudesta.

Työssämme törmäämme liian usein toteamukseen: ”Toki teidän

ryhmänne tarpeet ovat tärkeitä, mutta kun on niin monta muuta avuntarvitsijaa ja rahaa rajallisesti.” Selitellyt eivät meitä auta. Me emme voi lopettaa ja jättää työtämme kesken. Siispä jatkamme päättäjien vakuuttamista asiakkaidemme ja jäsentemme tarpeista niin kauan, että rahoituskanavia löytyy.

Nykyään on ikävä tapa hyväksyä taloudelliset perusteet luonnonlakeina. Kokonaisuuksia ei hahmoteta, asioille ei laadita tärkeysjärjestystä ja näin olleen voimavaroja ei kohdenneta. Me pyrimme murentamaan tätä ajattelua. On kyse siitä, millaisessa yhteiskunnassa haluamme elää. Välineinä meillä ovat lausunnot, julistukset, tiedottaminen ja yhteistyö eri tahojen kanssa. Yksi tapa vaikuttaa, on tuoda esiin kuurosokeita ja kuulonäkövammaisia ihmisiä kertomaan heidän tarpeistaan ja heidän oikeudestaan olla yhdenvertaisia, tasa-arvoisia kansalaisia. Jos ei voi kuulla ja nähdä, täytyy tulla kuulluksi ja nähdyksi. ■

Eirik Julin
toiminnanjohtaja

Kuulonäkövammaisten Kuntoutumiskeskus tarjoaa monipuolisia palvelukokonaisuuksia

Arkistokuva.

■ ■ Kuntoutumiskeskuksen palvelut on tarkoitettu kuurosokeille ja kuulonäkövammaisille lapsille ja nuorille sekä syntymästään kuurosokeille aikuisille. Tarjoamme palveluja myös sellaisille näkö- tai kuulovammaisille lapsille ja nuorille, jotka tarvitsevat erityistä tukea kommunikaation kehittymiseen. Osa asiakkaista on täysin kuuroja ja sokeita. Toisilla on joko kuulon- tai näönjäänteitä tai molempia.

Kuntoutumiskeskuksen palvelukokonaisuus muodostuu kursitoiminnasta ja valtakunnallisesta kotikuntatyöstä. Palvelut suunnitellaan yksilöllisesti kunkin asiakkaan tarpeiden mukaan. Osa syntymästään kuurosokeista lapsista on täysin aikuisten avun varassa. He tarvitsevat hyvin erilaisia palveluja kuin esimerkiksi ne kuulonäkövammaiset nuoret, jotka suunnittelevat peruskoulun jälkeisiä jatko-opintoja.

Kuntoutumiskeskuksen moniammatillisessa työryhmässä on erityisopetuksen, varhaiskasvatuksen, psykologian, sosiaalityön, fysioterapian ja kehitysvamma-alan asiantuntemus. Tarvittaessa käytettävissä on vakiintunut erikoislääkäreiden ja eri alojen terapeuttien yhteistyöverkosto.

Asiakkailla palvelumme ovat maksuttomia. Kurssitoimintaa rahoittavat Kela ja Raha-automaattiyhdistys. Kotikuntatyötä tehdään Ray:n ja keskussairaaloitten rahoituksella. ■

Kodinomaisella ympäristöllä on tärkeä merkitys lapsen varhaiskuntoutuksessa ja kommunikaatiotaitojen harjoittelussa. Elämysten ja kokemusten kautta lapsi tutustuu ympärillä olevaan maailmaan.

Äidin näkökulma: "Lapseni on monivammainen"

■ ■ Jokapäiväinen elämä vaikeasti monivammaisen lapsen perheessä on palapelin kokoamista lainaksi annetun lapsen hyväksi. On koottava eri alojen asiantuntijoita yhteen rakentamaan lapselle parasta huomista. Asiantuntijat katsovat lastani kukin omasta näkövinkkelistään ja näistä palasista syntyy kokonaisuus. Hienoa on, kun palaute on murskaavan sijasta rakentavaa ja positiiviset seikat nousevat esille. On mahtavaa, kun lapseni sanoo "äiti-äiti" tai kun perheen mies-sukupuolen edustaja on saanut nimekseen "äijä-äiti" – kuka siinä tulkkia tarvitsee. Sen sijaan tulkkia tarvittaisiin siinä vaiheessa, kun sattuman generaattori sinkoaa lapsen suusta "mennään-mennään" täysin väärässä asiayhteydessä – tai että lapsi ehkä tarkoittikin viittoa "haluan ruokaa".

Hahmotamme maailmaa viiden eri aistikanavan avulla ja luomme käsityksemme kielestä ja sanojen merkityksestä aistien antaman havainnon mukaan. Menestyksekkäs kommunikointi edellyttää avoimia aistikanavia. Mitä tapahtuu silloin, kun yksi tai useampi aistikanavista toimii vajauksella tai on kokonaan pois pelistä? Millaisena maailma silloin jäsentyy? – Sanoilla ei ole tarkkoja merkityksiä, vaan ne saattavat merkitä hyvinkin

Arkistokuva.

erilaisia asioita eri ihmisille. Oikea vastaus kysymykseen "mitä sanat tarkoittavat?" onkin mitä ilmeisemmin "kenelle?"

Oikeus omaan äidinkieleen?

Mikä minun lapseni äidinkieli on? Hän ymmärtää puhetta, mutta ei vaikeasti monivammaisena juuri pysty tuottamaan sitä. Viittomien käyttö rajoittuu vain muutama yksittäiseen merkkiin vaikean CP-vamman takia. Kohta kymmenen vuotta lapseni on

Ryhmässä toimiminen ja onnistumisen tunne auttavat oman minäkuvan muodostamisessa.

ollut tässä maailmassa vailla omaa äidinkieltä. Mitä tunteita hän pitää sisällään vailla ilmaisutaitoa? Mitä asioita hänellä on kerrottavanaan näiden kymmenen hiljaisen, pitkän vuoden ajalta. – Kuvittelen miltä minusta tuntuisi istua pyörätuolissa ja olla jatkuvasti riippuvainen toisen ihmisen avusta ja huomiosta. Miltä minusta tuntuisi olla läsnä silloin kun toi-

set puhuisivat pääni yli ikäänkuin minua ei olisi olemassakaan? – Miltä sinusta tuntuisi?

Vaikeasti monivammaisen lapsen arkipäivään sisältyy lukemattomien ammattilaisten kirjo. Sen havahtuu huomaamaan siinä vaiheessa, kun lapsi sairastuu äkillisesti ja huoltajan mieleen posauttaa lista peruutettavista asioista: palvelubussi, erityiskoulu, henkilökohtainen avustaja, invataksi, puheterapeutti, fysioterapeutti. Äitinä huolehdin yhteistyöstä usean eri viranomaisen kanssa. Päävirkani on kuitenkin olla äiti.

Kuulonäkövammaisten Kuntoutumiskeskukseen on helppo jättää oma lapsi kuntoutumisjaksolle, sillä siellä hän on osaavissa ja turvallisissa käsissä. Asiakkaita on vain muutama samalla jaksolla, joten hoito ja tutkimus on todella intensiivistä sekä tuloksellista. Perehtyneisyys kuulonäkövammaisiin auttaa myös saamaan viimeimmän tiedon ja taidon asioista.

Usein, kun lapseni on jäänyt Jyväskylään kuntoutumisjaksolle, olen äitinä esittänyt toiveen jakson sisällylle: Haluamme elämyksiä!!! - Ja niitä on tullut. Lapseni on nauttinut. Henkilökunta ei ole ainoastaan täyttänyt meidän toiveemme, vaan ylittänyt ne. ■

Yllä: Tuntoaistin avulla lapsi tutustuu ympärillä oleviin ihmisiin, asioihin ja esineisiin. Samalla hän oppii hallitsemaan omaa kehoaan.
Oikealla: (sivu 5) Yhteisiä kokemuksia voidaan jakaa kuvakommunikaation avulla.

Minäkin haluan kertoa

■ ■ Kuurosokeiden ja kuulonäkövammaisten kommunikaatiolla on monia muotoja. Kommunikaatiokeinojen valinta riippuu kuulon ja näön toiminnasta ja muista oppimisen edellytyksistä. Varhaisvaiheessa kommunikaatio ei ole ensi sijassa kielellistä, vaan se on kokonaisvaltainen tapahtuma, jossa kosketuksella, ilmeillä, eleillä ja ääntelyllä on keskeinen tehtävä.

Aikuinen lapsen tulkitsijana

Syntymästään kuulonäkövammaisten lasten kommunikaation kehittymistä tuetaan kokonaisvaltaisesti kaikkien aistien, - näön- ja kuulonjäänteiden ja ennen kaikkea kosketusaistin kautta. Ei tuijoteta puutteisiin, vaan otetaan kaikki olemassa olevat mahdollisuudet käyttöön.

Aistipuutteiden vuoksi syntymästään kuulonäkövammaisen lapsen kommunikaatio ei synny luonnollisesti. Aikuisen on houkuteltava lasta vuorovaikutukseen. Aikuisen tehtävänä on muokata lapsen ympäristöä lapsen aisteille sopivaksi sekä toimia linkkinä lapsen ja ympäristön välillä. Hän tutustuttaa lasta ympäristöön ja toimii lapsen aloitteiden tulkkina. Kommunikaatio kehittyy lapsen ja aikuisen yhteistyönä, yhteisten kokemusten ja elämysten kautta.

Minua ymmärretään

Lapsen on saatava tietää, että hän on eleensä on huomattu ja että ne ovat arvokkaita. Aistipuutteiden vuoksi pelkkä hymy tai puhuttu sana ei riitä, joten aikuisen on kerrottava kuulonäkövammaiselle lapselle kosketuksella, että hän on kuullut ja nänyt lapsen viestin. Kun eletään viestitään johdonmukaisesti, siitä kehittyä nimi lapsen tarkoittamalle asialle. Lapsi saa mahdollisuuden kertoa tarpeistaan ja vaikuttaa omiin asioihinsa. On tärkeää luoda kommunikaatitilanteita, jotka ovat lasta hauskia ja kiinnostavia. Tällaiset tilanteet motivoivat lasta ja huomaa, että itsensä ilmaiseminen kannattaa. ■

Kuulonäkövammaisten Lasten Vanhemmat ry

Puheenjohtaja Arvi Kivioja
Hovilantie 3 B 10, 40500 Jyväskylä
puh. 014-242 857

Sihteeri Leo Turunen
Kukkumäentie 27, 40600 Jyväskylä
puh. 014-446 1117

Perhe- ja kuntoutumiskurssit osana kol

■ ■ Kuntoutuksen kokonaissuunnittelu tapahtuu asiakkaan hoidosta kotipaikkakunnalla vastaavan kuntoutustyöryhmän toimesta ja kirjataan kuntoutussuunnitelmaksi. Kuulonäkövammaisten Kuntoutumiskeskusten kurssit ovat osa suunnitelman toteuttamista useimmilla kuulonäkövammaisilla lapsilla ja syntymästään kuurosokeilla aikuisilla.

Kuntoutumiskeskuksessa järjestetään eri pituisia perhe- ja kuntoutumiskursseja. Kurssien sisällöt ja tavoitteet vaihtelevat osallistujien tarpeiden mukaan.

Vertaistukea perhekurssilta

Perhekurseilla tutustutaan kuulonäkövammaisten lasten kuntoutusmenetelmiin, suunnitellaan yhdessä lapsen kuntoutusta kurssin aikana tehtyjen havaintojen pohjalta ja tutustutaan kuntouttaviin harrastusmuotoihin. Kurseille tulijat voivat osallistua ohjelman suunnitteluun esittämällä

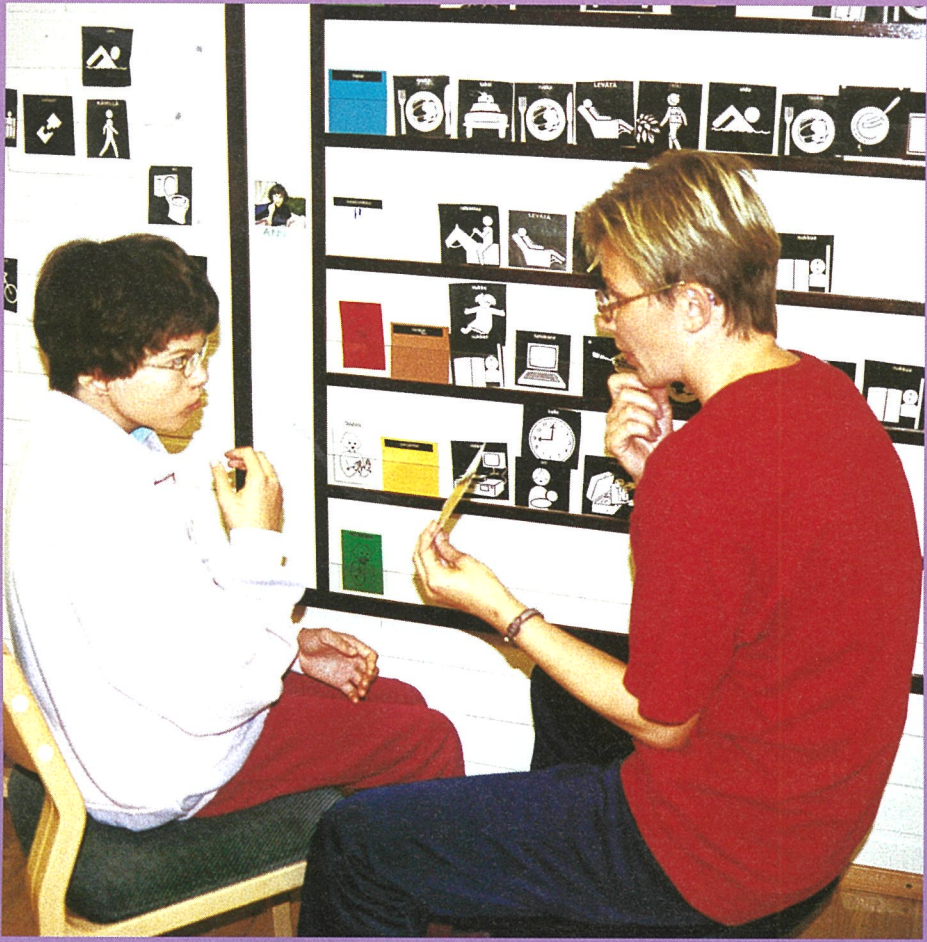
toivomuksia etukäteen.

Perhekurseille osallistuvat ovat useimmiten ainoita kuulonäkövammaisten perheitä kotiseudullaan. Kurssien tarkoituksena on koota näitä perheitä yhteen eri puolilta Suomea ja tarjota tilaisuus tutustua toisiinsa. Perheet saavat tukea toisiltaan jakamalla kokemuksiaan. Lämpimät suhteet perheiden välillä säilyvät usein kurssien jälkeen.

Kommunikaation mahdollisuudet

Kuntoutumiskurssit valmistellaan yhteistyössä perheen sekä kotipaikkakunnan lähityöntekijöiden kanssa. Näin luodaan jokaiselle kurssilaiselle yksilölliset ajankohtaiset tavoitteet, joiden pohjalta voidaan suunnitella tavoitteiden mukainen kurssiohjelma. Kurssi ei ole irrallinen tapahtuma, vaan luonteva osa kokonaiskuntoutumista. Kurssin jälkeen tehtävällä palautekäynnillä tuetaan tehtyjen suun-

Arkistokuva.

Yhdistys:

■ Tekee yhteistyötä jäsenten ja kuulonäkövammaisten erityis-huoltoa harjoittavien yhteisöjen ja viranomaisten kanssa.

■ Valvoo käytännön toimin kuulonäkövammaisten yksityisiä ja yhteisiä etuja.

■ Huomioi jäsenten ja muiden tekemät esitykset ja toimii niiden edistämisen puolesta.

■ Edistää vammaisten tasa-arvoa, osallistumista ja hyvää elämänlaatua.

■ Harjoittaa tarvittaessa muuta-kin sääntöjen mukaista palvelu-toimintaa.

Kotikuntatyöllä tuetaan perheitä arjessa

■ ■ Kotikuntatyötä tehdään koko Suomen alueella. Se pitää sisällään säännölliset käynnit perheissä sekä yhteydenpidot puhelimitse, kirjeitse sekä sähköpostitse. Tavoitteemme on olla selvillä, mitä syntymästään kuurosokean tai kuulonäkövammaisen lapsen ja nuoren elämään kuuluu. Pyrimme olemaan mukana hänen ja hänen perheensä illoissa ja suruissa.

Arkistokuva.

Leikin avulla opitaan yhteispelin sääntöjä.

Koska asiakasperheidemme kanssa on tiiviissä yhteistyössä usein lukuisa määrä eri tahoja, on yhteistyö tämän perheen lähiverkoston kanssa tärkeä osa kotikuntatyötä. Tarvittaessa osallistumme kuntoutus-, palvelu- sekä opetussuunnitelmanneuvotteluihin. Tehtävämme on varmistaa, että kuulon ja näön yhdistelmävamman tiedostetaan olevan enemmän kuin vain nämä aistivammat yhteen-sä. Tiedotamme kuulonäkövammaisen aiheuttamista erityistarpeista ja annamme käytännön ohjausta erityistarpeista johtuvien järjestelyjen toteuttamisessa. Järjestämme myös lähiverkostolle koulutusta kuulonäkövammaisuudesta.

Kotikuntatyömme tiivistyy Kelan rahoittaman kurssin yhteydessä. Ennen kurssia tehdään suunnittelukäynti kotipaikkakunnalle perheen ja lähiverkoston luo. Kurssin jälkeen järjestetään palautteena ohjauskäynti kotipaikkakunnalle. Näin RAY:n sekä sairaaloiden rahoittama kotikuntatyö tehostaa Kelan kuntoutumiskurssia.

Varhaiskuntoutus on kehityksen perusta

Varhaiskuntoutus on perusta syntymästään kuurosokeiden ja kuulonäkövammaisten lasten kehitykselle. Siksi on tärkeää, että perheet, joissa

on syntymästään kuulonäkövammaisen lapsi, pääsevät toimintamme piiriin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Näin lapset, perheet ja heidän lähiverkostonsa saavat kuulonäkövammaisuuteen erikoistuneen asiantuntemuksen käyttöönsä oikeaan aikaan.

Koska lapsen sekä kuulo- tai näkövammaisen tiedetään vaikuttavan lapsen vuorovaikutuksen ja kommunikaation kehittymiseen, kannattaa ottaa yhteyttä Kuntoutumiskeskukseen vaikka tutkimukset aistien osalta olisivat vielä kesken. Yhteydenottajina voivat toimia esimerkiksi lapsen vanhemmat, tutkimuksista ja kuntoutuksesta vastaavat työryhmät tai yksittäiset lähityöntekijät, kuten kuntoutusohjaajat tai terapeutit. Odotamme yhteydenottoanne! ■

Kotikuntatyön alueelliset kontaktihenkilöt

Etelä-Suomi:

Airi Ahonen
erityisopettaja (vs.)
puh. (014) 446 1119
040-505 4683
airi.ahonen@kuurosokeat.fi

Keski-Suomi:

Pekka Niutanen
psykologi puh.
(014) 446 1112
040-540 8237
pekka.niutanen@kuurosokeat.fi

Länsi-Suomi:

Harri Peltola
kuntoutusohjaaja/fysioterapeutti
puh. (014) 446 1116
040-505 4682
harri.peltola@kuurosokeat.fi

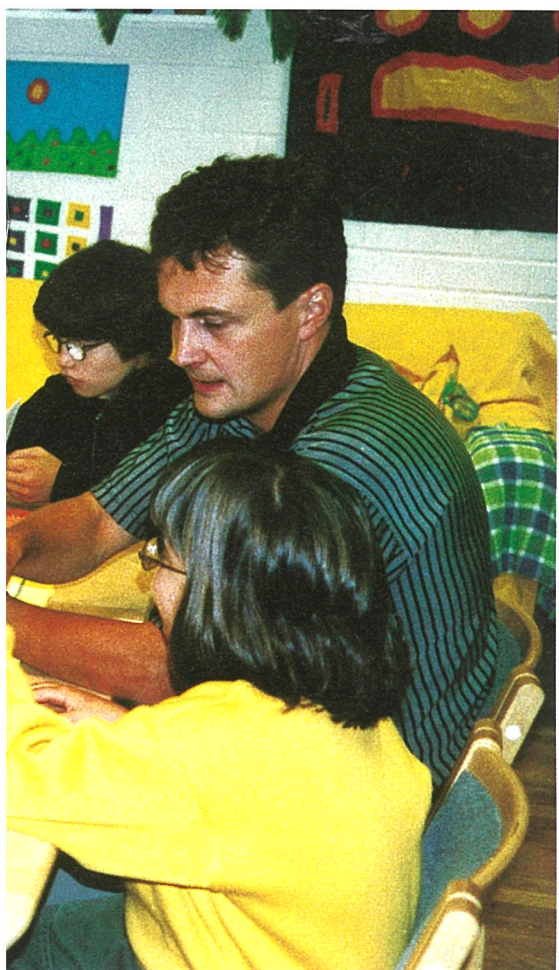
Itä/Pohjois-Suomi:

Leo Turunen
kuntoutusohjaaja
puh. (014) 446 1117
040-585 9998
leo.turunen@kuurosokeat.fi

Koko Suomi:

Rauno Jantti
mikrotukihenkilö (lapset ja nuoret)
puh. (014) 446 1120
040-540 8238
rauno.jantti@kuurosokeat.fi

aiskuntoutusta

Arkistokuva.

nitelmien toteuttamista ja saatujen valmiuksien harjaannuttamista kotipaikkakunnalla.

Kurssien ohjelmassa on punaisena lankana kuulonäkövammaisen kurssilaisen kommunikaatiomahdollisuuksien selvittäminen. Keskeistä on tutkia kokonaisvaltaisesti sekä näkemisen, kuulemisen että tuntoaistin vuorovaikutukselle luomat edellytykset. Kurssilla tuetaan kurssilaisen oman elämän hallinnan lisääntymistä mm. harjoittelemalla päivittäiseen elämään, tiedonhankintaan, sosiaaliin suhteisiin ja liikkumiseen liittyviä taitoja.

Lisätietoja järjestettävistä kursseista saa Kuulonäkövammaisten kuntoutumiskeskuksesta. ■

Perhekurssit suunnitellaan ja toteutetaan lapsen, hänen vanhempiensa ja henkilökunnan yhteistyönä.

Toimintaa asiakaslähtöisesti

Monen kuurosokean ongelma on sosiaalisten kontaktien puute. Mahdollisuudet omaehtoiseen sosiaaliseen kanssakäymiseen vähenevät näön ja kuulon heikkenemisen takia.

■ ■ Alueellinen ryhmätöiminta on yksi ratkaisu näihin ongelmiin. Sen tavoitteena on edistää kuurosokean sosiaalista kanssakäymistä ja vuorovai-
kutusta sekä lisätä hänen mahdollisuuksiaan osallistua. Toiminta lisää vi-
reyttä ja vähentää syrjäytymisen uh-
kaa. Kuljetuspalvelujen avulla henki-
lö pääsee liikkumaan. Tulkkipalvelu
auttaa kommunikointia puhetta ja

viittomakieltä käyttävien välillä. Mo-
net ikääntyneistä kuurosokeista eivät
miehellään matkusta toisella paikka-
kunnalla järjestettäviin tapahtumiin.
Siksi olisi tärkeää kehittää monimuo-
toista ryhmä- ja virkistystoimintaa
alueellisesti. Siihen tarvitaan sosiaali-
viranomaisten ja järjestön yh-
teistyötä.

Yksi tärkeä muoto on ns.
päivätoiminta, johon kuuro-
sokeat voivat osallistua joko
omana ryhmänään tai kunnan
ikäntyneille suunnatun päivä-
toiminnan puitteissa. Paras

*Liikuntaleirit tarjoavat
mahdollisuuden opetella
uusia liikuntamuotoja.
Leirejä järjestetään eri
puolilla Suomea.*

tapa on koota kuurosokeita ja kuu-
lonäkövammaisia omaan ryhmäänsä,
jolloin heidän kommunikaatio-, tie-
donsaanti- ja liikkumisongelmat tu-
levat huomioiduksi. Lähteminen het-
keksi kodin ulkopuolelle tuo henki-
löille uutta kokemusta ja ajattelemis-

ta. Toisten tapaaminen on vertaistu-
kea. On hyvä tavata toisia ihmisiä, joil-
la on samoja kuulon ja näön ongel-
mia. Kuunnelleessaan toisten koke-
muksia, voi saada uusia vinkkejä ar-
kipäivän ongelmatilanteista selviämi-
seen. ■

Kuva: Mikko Tiittanen.

Toimintaryhmiä eri puolilla Suomea

Kuva: Mikko Tiittanen.

■ ■ Helsingissä ryhmä suunnittelee
itse ohjelmansa. He tekevät opinto-
ja tutustumismatkoja heitä kiin-
nostaviin kohteisiin, keskustele-
vat ajan-
kohtaisista asioista, on luentoja, käy-
vät retkillä jne.

Jyväskylän ryhmä on innostunut
opiskelemaan suomen kieltä ja tie-
toteknikkaa. Suomen kielen opiske-
lu on monelle kuurosokealle tärke-
ää. Kuulonäkövammaisena jää uuden
tiedon ulkopuolelle tai asiat unoh-
tuvat. Esimerkiksi sanomalehden
tekstin ymmärtäminen voi olla vai-
keaa.

Kuopiossa ryhmä tulee kokoon-
tumaan viikottain. Suunnitelmissa on
kiinnostavien asioiden yhdessä har-
rastaminen, mielekäs tekeminen ja
kunnan kohottaminen. Yhteiset leh-
denlukutuokiot antavat tietoa maa-
 ilman tapahtumista. Ryhmä kokoon-
tuu kaupungin Vanhusten päiväkes-
 kuksen tiloissa, jolloin henkilöillä on
mahdollisuus ruokailla ja ostaa hen-

kilökohtaiseen hoitoon liittyviä pal-
veluja.

Oulussa nuoret viittomakieliset
kuurosokeat perustivat oman ryh-
mänsä. Mukana on myös perheenjä-
seniä. Kommunikaatio sujuu viitto-
makielellä, eikä tulkkia tarvita. Ryh-
mä kokoontuu vuorotellen jonkun
kotona. Heidän tavoitteena on käyn-
nistää monipuolisia harrastuksia.
Tämä nuorten ryhmä haluaa tehdä
yhteistyötä kouluikäisten kuuro-
sokeiden kanssa. Tämä onkin mahdol-
lisuus, koska Oulussa toimii Kuuro-
jen koulu.

Oulun ryhmän haaveena on saa-
da valtakunnallinen tapahtuma, jossa
nuoret tapaavat toinen toisiaan.

Jos alueellasi on kuurosokeita ja
kuulonäkövammaisia, mieti miten
heidän ryhmätöimintaansa voitaisiin
käynnistää. Aluesihteeriiin voit olla
yhteydessä ja heidän kanssaan voit
suunnitella toimintaa. Toiminta palve-
lee kuurosokean omatoimisuuden
edistämistä ja kotona selviytymistä.
Se ehkäisee myös laitoshoidon tar-
vetta. ■

Ohjattu liikunta auttaa löytämään omia rajoja.

Aluetoimistot

Helsinki

Uudenmaankatu 28 A
00120 Helsinki
Puh. (09) 5495 3516
Tekstip. (09) 5495 3515
Fax (09) 5495 3517

Turku

Läntinen Pitkäkatu 21-23
20100 Turku
Puh. (02) 251 1580
Tekstip. (02) 251 1406

Kouvola

Käsityöläiskatu 4, 3.krs
45100 Kouvola
Puh. (05) 375 4750
ja tekstip. (05) 375 4750
Fax (05) 312 0311

Tampere

Kuninkaankatu 8 A I
33210 Tampere
Puh. (03) 214 7693
Tekstip. (03) 214 7456
Fax (03) 214 8003

Vaasa

Hovioikeudenpuistikko 20 B 33
65100 Vaasa
Puh. (06) 312 8510
Tekstip. (06) 312 7610
Fax (06) 312 8510

Taloudelliset tekijät eivät saa estää asiakkaan yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja valinnanvapautta

Kuva: Mikko Tittanen.

■ ■ Kunnalla on erityinen velvollisuus järjestää vaikeavammaisten asumispalvelu. Asuminen ja palvelut on lainsäädännöllä turvattu pidemmälle kuin sosiaalihuoltolain mukaiset asumispalvelut.

Kunnalla on oikeus päättää – asiakkaan kanssa neuvotellen – miten asumispalvelu järjestetään, järjestetäänkö se palvelutalossa, ryhmäasumisena vai hajautettuna asumisena. On myös mahdollista, että asiakas asuu edelleen omassa asunnossaan. Silloin hän on oikeutettu saamaan tarvitta-

Toimintakeskuksen alueella kuulonäkövammaiset voivat liikkua itsenäisesti myös ulkona. Kesällä voi pihalla jäädä rupattelemaan ystävien kanssa.

vat muutostyöt ja palvelut kotiinsa.

Vammaispalvelulaki korostaa vaikeavammaisen asiakkaan subjektiivista oikeutta valita asumispalvelun muoto.

Asumispalvelun peruskriteerit ovat siis vaikeavammaisuus, palvelujen tarve ja asiakkaan oma tahto. Yhtälö ei ole helppo asiakkaalle eikä

palvelun maksavalle kotikunnalle.

Viime vuosina kuurosokeat asiakkaat ovat joutuneet liian usein perustelevaan palveluasumiseen liittyvien erityispalvelujen tarvettaan ja omaa tahtoaan ”kuuroille korville”. Kielteisiä päätöksiä on annettu enemmän kuin aikaisemmin.

Kunnat ovat taloudellisten paineiden alla etsineet halvempia vaihtoehtoja palveluasumisen tilalle. Kun päätöksiä on tehty, erityispalvelujen näkökulma on jäänyt toissijaiseksi.

Kuurosokeiden ryhmä on valtakunnallisesti hyvin pieni. Päätöksiä tekevällä henkilöllä ei välttämättä ole aikaisempaa kokemusta kuurosokeudesta ja sen aiheuttamista erityistarpeista. Vammaispalvelulain henki ei aina toteudu.

Kuurosokeus ja vaikea kuulonäkövammaisuus aiheuttaa vaikeuksia etenkin kommunikaatiossa, tiedonsaannissa ja itsenäisessä liikkumisessa. Yhteys yhteiskuntaan on erityisen vaikeaa varsinkin niille kuurosokeille, joilla vuorovaikutus toimii vain kosketusaistin avulla.

Nämä ovat ne syyt, miksi kuurosokeat tarvitsevat juuri heille kehitettyjä erityispalveluja.

Erityispalvelujen avulla tuetaan kuurosokeiden omatoimista selviytymistä ja sosiaalista kanssakäymistä. ■

Kuva: Mikko Tittanen.

Asumista kuurosokean ehdoilla

■ ■ Kuurosokeiden Toimintakeskuksen asumispalvelut on kehitetty erityispalveluiksi kuurosokeille ja kuulonäkövammaisille. Vastaavia palveluja ei muualla Suomessa ole. Fyysinen ympäristö, apuvälineet asumisen ja kuntoutuksen tilat on suunniteltu kuurosokeille ja kuulonäkövammaisille yhdessä heidän kanssaan.

Toimintakeskuksen henkilöstö on moniammatillista. Perusosaamisensa lisäksi he ovat perehtyneet ja koulutautuneet kuurosokeuden ja kuulonäkövammaisuuden erityiskysymyksiin.

Erilaiset kommunikaatio- ja tiedonhankintatavat sekä liikkumistaito ovat heillä hallinnassa. Opastaminen ja erilaisten apuvälineiden käyttö on arkipäivää.

Kaikki työ ja toiminta tähtää kuurosokeiden ja kuulonäkövammaisten mahdollisimman itsenäiseen ja omaehtoiseen selviytymiseen. ■

Viittomakielisille asukkaille omalla kielellä kommunikoida ympäristö on merkittävä jokapäiväistä elämää helpottava asia.

Kuntoutuskurssit

Aluesihteerit järjestävät eri puolella Suomea kuntoutumiskursseja. Osalle kursseista haetaan Kelan kautta ja osalle ottamalla suoraan yhteys aluesihteriin. Kursseja on mm. omaisille, aviopuolisoille, ikääntyneille ja niille jotka haluavat tietoa sisäkorvaistutuksesta. Lisätietoja saa aluesihteeriltä ja keskustelutoimistosta.

Asiakkaana kuulonäkövammaisen ikäihminen

Tietoja ja käytännön neuvoja avuksi työhön 27.-28.9.2000 Tampereella Kuurosokeiden Toimintakeskuksessa. Osallistujat: ikääntyvien ja vanhusten palveluista vastaavat työntekijät, suunnittelijat sekä sosiaali- ja terveysalan opiskelijat ja kouluttajat. Koulutus järjestetään yhteistyössä Helsingin yliopiston Aikuiskoulutuskeskuksen kanssa. Lisätietoja: Suomen Kuurosokeat ry, Terhi Pikkujämsä, p. (09) 5495 3514.

Oikeus erityispalveluun

Kuurosokealla ja kuulonäkövammaisella on oikeus – niin valitessaan – erityispalveluun, jota Kuurosokeiden Toimintakeskuksen palveluasuminen tarjoaa. Kunnan taloudelliset tekijät eivät saa olla este asiakkaan yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja valinnanvapauden toteutumiselle.

Jyväskylä

Tapionkatu 4 B
40100 Jyväskylä
Puh. (014) 620 727
Tekstip. (014) 213 555
Fax (014) 620 161

Joensuu

Torikatu 30 B 33
80100 Joensuu
Puh. (013) 248 1845
Tekstip. (013) 248 1846
Fax (013) 248 1850

Kuopio

Sairaalakatu 11
70100 Kuopio
Puh. ja tekstip.
(017) 263 4956

Oulu

Kirkkokatu 21 B, 3. krs
90100 Oulu
Puh. (08) 530 5563
Tekstip. (08) 530 5230
Fax (08) 530 5275

Rovaniemi

Maakuntakatu 12
96100 Rovaniemi
Puh. (016) 313 589
Tekstip. (016) 311 230
Fax (016) 346 643

Suomen Kuurosokeat ry
Keskustoimisto
Uudenmaankatu 28 A
00120 HELSINKI
puh. (09) 5495 350
tekstip. (09) 5495 3526
fax (09) 5495 3517
e-mail:
kuurosokeat@kuurosokeat.fi

Kuurosokeiden toimintakeskus
Insinöörinkatu 10
33720 TAMPERE
puh. (03) 3800 500
tekstip. (03) 3800 501
fax (03) 3800 502
e-mail:
toimintakeskus@kuurosokeat.fi

Kuulonäkövammaisten kuntoutumiskeskus
Kukkumäentie 27
40600 JYVÄSKYLÄ
puh. (014) 446 110
tekstip. (014) 446 1128
fax (014) 446 1140
e-mail:
kuntoutumiskeskus@kuurosokeat.fi

Föreningen Finlands Dövblinda rf
Huvudkontor
Nylandsgatan 28 A
00120 HELSINGFORS
tel. (09) 5495 350
texttel. (09) 5495 3526
fax (09) 5495 3517
e-mail:
kuurosokeat@kuurosokeat.fi

Aktivitetscenter för dövblinda
Insinöörinkatu 10
33720 TAMMERFORS
tel. (03) 3800 500
texttel. (03) 3800 501
fax (03) 3800 502
e-mail:
toimintakeskus@kuurosokeat.fi

Resurscenter för syn- och hörselskadade
Kukkumäentie 27
40600 JYVÄSKYLÄ
Tel. (014) 446 110
Texttel. (014) 446 1128
Fax (014) 446 1140
e-mail:
kuntoutumiskeskus@kuurosokeat.fi

Riippumattomuutta tiedonhankintaan

■ ■ Tietokoneet ja tietoverkot ovat avanneet uusia ulottuvuuksia kuurosokeille ja vaikeasti kuulonäkövammaisille. Ne ovat tuoneet uusia ulottuvuuksia myös Suomen Kuurosokeat ry:n tiedotustyöhön.

Heli Huotarinen Joutsenosta kertoo, että ensimmäinen tietokoneen käytön edellytys hänelle oli kymmen-sormijärjestelmän oppiminen. Sen hän opetteli itsenäisesti, mutta yksi kesä siinä kului. Sittemmin hän on opiskellut alueelliseksi kuurosokeiden atk-tukihenkilöksi Kuurosokeiden Toimintakeskuksessa Tampereella.

Internet ja www-sivut ovat Heliille uutta. Hänellä on ollut internet-yhteys nyt muutaman kuukauden. Järjestöme sivuista hän kertoo saavansa hyvin selvää. Ne onkin suunniteltu esteettömiksi niin, että myös merkkipohjaisella selaimella sivuja pystyy lukemaan helposti. Heli käyttää Lynx-selainta.

Heli on ehtinyt jo vertailla eri kylpylöiden www-palveluja ja valinnut matkakohteen sivujen avulla. Heli ei ole vielä kokeillut, pystyisikö hän käyttämään pankkipalveluita tai muita viranomaisten palveluita itsenäisesti netin kautta. Niitä ei useinkaan ole suunniteltu niin, että niistä saa selvää merkkipohjaisella selaimella.

Heli käyttää tietokonetta päivittäin. Hän on onnekas, sillä hänen koneessaan on sekä puhe-synteesiohjelma ja kaiuttimet että pistenäyttö. Niiden lisäksi hänellä on myös tavallinen näyttö. Jos yksikin näistä puuttuisi, koneen käyttö olisi paljon vaikeampaa ja hitaampaa, koska Heli kuulee ja näkee vain hiukan.

Heli pahoittelee sitä, että internetin käyttö puhelinkuluineen tulee kuitenkin aika kalliiksi. Toisaalta kokonainen maailma avautuu kotoa käsin ja lisää kuurosokeiden ja kuulonäkövammaisten mahdollisuuksia osallistua itsenäisesti ja tasavertaisesti.

Noin 100 Suomen Kuurosokeat ry:n asiakasta käyttää Näkövammais-

ten Keskusliiton palvelinta. Heistä vasta pieni osa käyttää internetiä. On muistettava, että suurimmalla osalla Suomen Kuurosokeat ry:n asiakkaita ja jäsenistä ei ole mahdollisuutta käyttää tietokoneita. Yksi tärkeä osa järjestön tiedotustyötä on edelleen tiedon välittäminen kuurosokeille niillä tavoilla, joilla he pystyvät sen vastaan ottamaan. ■

En liten grupp behöver en stor röst

■ ■ De dövblinda och syn- och hörselskadade personerna i Finland är en liten grupp med stora behov. I vårt teknokratiska samhälle är både tillgång och valmöjlighet gällande information en central komponent i varje människas livskvalitet. Informations- och kommunikationshandikappet ökar därför risken för att bli åsidosatt i en allt hetsigare världsordning.

Föreningen Finlands Dövblinda rf. ger årligen service till ca 850 dövblinda personer. Målgrupperna ges möjlighet till en bättre livskvalitet genom olika former av personligt stöd, information på tillgängliga medier samt rehabilitering enligt individuella behov.

På senaste tid har det blivit allt svårare att erhålla betalningsförbindelser från kommunerna och FPA. Den ekonomiska situationen drar ned på den beviljade servicens kvalitet, antalet kurser som beviljas enskilda personer minskar. Hjälpmedlen har i endel kommuner blivit kostnadsbelagda. Ibland borde vi vara tacksamma för varje dag vi klarar av att erbjuda den service vi tillhandahåller i dag. Det är vi säkert också, men vi vill alltid förbättra och utveck-

la vår service. Det viktigaste för oss är nöjda klienter!

För att klara av detta, måste vi synas och höras. Genom positiva exempel på hur oerhört mycket rehabilitering och god boendestandard kan förbättra enskilda dövblindas liv, måste vi få finansierarna att inse, att det lönar sig att betala för vår service. På samma gång måste vi påverka hela samhällsutvecklingen i en riktning där förståelsen av kommunikationshandikappades behov tas i beaktande. Genom utlåtanden, resolutioner, information, kontakter med politiker i stat och kommun kan vår förening vara en stor röst som talar för en liten grupp. ■

Eirik Julin
verksamhetsledare

Satakieli 2000
Suomen Kuurosokeat ry:n
asiakaslehti

Vastaava toimittaja:
Raili Karisaari
Toimituskunta:
Seppo Jurvanen, Eirik Julin,

Terhi Pikkujämsä, Kirsti Tamminen,
Elina Lehtinen, Katri Pyykkö
Suunnittelu ja taitto:
Atelier GraGra/Hannu Rinne
Painopaikka:
Forssan Kirjapaino Oy, 2000

ISSN 1456-1557